

e il 1970. Il *corpus* così realizzato sarà un utile e versatile supporto alle discipline linguistiche e geolinguistiche.

Infine, i lavori dell'ultimo giorno sono stato inaugurati dalla bella comunicazione di Daniel Le Bris, dell'Università di Brest (Francia), il quale ha mostrato come, attraverso lo studio di quel particolare settore onomastico che è l'ittionimia, si possano rintracciare, in Bretagna, importanti spie del contatto fra aree linguistiche romanze e aree celtiche.

Il *Colloque* è stato allietato da momenti conviviali, come la cena sociale di venerdì 20 maggio, e da una suggestiva escursione che, lo stesso giorno, ha toccato le località archeologicamente e artisticamente più interessanti della zona di Avezzano, nota con il nome storico di *Marsica*. La calorosa ospitalità e l'efficiente organizzazione predisposta in terra d'Abruzzo sono state unanimemente apprezzate e più volte sottolineate dal Direttore Michel Contini e dai partecipanti dei vari comitati nazionali.

Teresa GIAMMARIA
L'Aquila

Presentació del Volum V de l'Atles Lingüístic del Domini Català (Palma, maig 2011). — Dimarts, 24 de maig, Lúdia Pons i Joan Veny es desplaçaren des de Barcelona per presentar el Volum V de l'Atles Lingüístic del Domini Català a l'Institut Ramon Llull del carrer Protectora de Palma, amb una taula farcida de primeres espases. Introduïren l'acte Fanny Tur, directora adjunta de l'Institut esmentat i Damià Pons, professor de la UIB, ex-Conseller de Cultura del Govern Balear, poeta i assagista. A més d'ells i dels autors de tan magna obra, poguérem comptar amb la presència dels prestigiosos lingüistes Aina Moll, Joan Miralles, Jaume Corbera i Cosme Aguiló. Aina Moll recordà els temps passats i la passió compartida amb l'amic i col·lega Joan Veny en tot allò que fa referència als mots i al seu estudi. Miralles, a part de donar pas a cada un dels ponents i de fer cinc cèntims de la labor dels presents, ens lliurava alguna espipellada de l'obra en sí. Corbera es dedicà més específicament a parlar del volum V i de les curiositats de les paraules incloses i les seves diverses variants, depenent del territori i la seva forma i fonètica concretes de cada població. Cosme Aguiló (el més venyòfil de tots, encara que tothom que coneix l'obra del campaner ho ha d'ésser forçat), ens captivà amb la seva prosa poètica per fer un repàs del camí que du recorregut l'Atles, des del primer volum fins al que acaba de sortir a llum. Parlà amb entusiasme del mestre i de les paraules, que ell, com expert en toponímia, li eren més properes. Cerca-va l'origen i el perquè d'alguns mots, i ens relatà, com a fet simpàtic, l'anècdota (una entre moltes) també inclosa en un tom anterior de l'Atles, de quan Veny i Badia es passejaven amb aquell pesat i enorme magnetòfon a fer les enquestes, amb la paciència necessària per aconseguir els mots dels pagesos i pastors, que entra pregunta i resposta, havien de fer entrar —amb ells— el ramat de cabres dins el corral o la tanca. Finalment parlaren Lúdia Pons, que ens explicà la immensa tasca que suposa l'Atles a la xarxa, les maneres d'accedir-hi, tot el material acumulat, etc., i sense deixar de banda el compromís d'anar enllestint l'edició d'un nou volum cada dos anys. Joan Veny parlà, per a cloure l'acte, de la feinada que ha suposat aquest Atles Lingüístic i dels molts esforços que s'han fet abans de veure el primer volum editat i que, així i tot, ara amb aquest cinquè i amb una meta de nou volums programats, es veien un poc més endavant, sobrepasant l'equador, i els omplia de goig i de coratge. Esmentà també, amb la modèstia que el caracteritza, però amb el reconeixement de veus enteses amb la matèria, el bon nom i prestigi que té aquest Atles Lingüístic del Domini Català arreu del món de la lingüística, si es compara amb altres obres del mateix calat. Recordà també que les entrevistes es feren a 190 poblacions catalanoparlants entre 1964 i 1974, només els estius.

Per remarcar l'envergadura d'una deixa com aquesta cal ressenyar que als volums ja editats van enumerant-se els mapes i les il·lustracions que van apareixent. Pensem, també, que som una mica més enllà de la meitat del trajecte traçat (com ja hem dit, 5 de 9 toms prevists) i que els mots estudiats amb les cartografies corresponents són ja 1.254. Si es continua amb la mateixa dinàmica arribarem ben bé als 2.200 o 2.300. Convé recordar, alhora, que cada un dels exemplars publicats ve acompanyat d'una transparència que dibuixa el mapa del domini català per sobreposar a damunt cada paraula examinada per conèixer amb exactitud totes les poblacions on es feren les enquestes i les respostes que allà es donaren, amb la corresponent transcripció fonètica de cada una d'elles. Si, per altra banda, ens fixam en l'apartat *Il·lustracions* constatarem que en aquest darrer lliurament s'arriba a la xifra de 1.941 reproduccions (entre fotografies i dibuixos) i que ens mostren d'una manera planera i amena bona part de tot allò que fa referència a la nostra parla, depenent de la pròpia geografia. Mot a mot, lloc a lloc.

Si parlem d'aquest cinquè volum en concret s'ha de dir que inclou: *Indústries relacionades amb l'agricultura* i *Els vegetals*. I si ens posam a repassar els mots analitzats ens adonem, una vegada més, de la riquesa de la nostra llengua. Així en el món de la viticultura redescobrim les paraules: cep, vinya, parra, sarment i pàmpols (les dues darreres precioses), raïm, rapa, pinyols, verema, portadora, esportins, cup, bóta, el solatge, trepitjar, premsar, fermentar i trafegar, vi tèrbol i vi picat, garnatxa, moscatell... Canviem de tema i veim una altra teranga magnífica de mapes amb els mots corresponents i la seva pronúncia: farina, segó, pastera, llevat, pastar i fènyer, llesca, crosta, molla, crostó, rosegó, la sola (del pa), pa sec, florit i tou, i el forn (mallorquí) i la fleca (a Catalunya i altres indrets). Així també ens trobam, en un altre context, amb el nostrat "prebe covent" (pebre coent) i el "bitxo" del Principat. La bellesa de la nomenclatura de moltes plantes i arbres: heura, cugula, falguera, argelaga, jonc, vímet, boga, canya, ortiga, ginesta, card, fonoll, rosella, alfàbrega, romaní, espígol, farigola, ginebró, boix, roure, noguer, faig, salze, om, lledoner, i el poc emprat, a les nostres contrades, però harmoniós i poètic "desmai" ("sauce llorón").

No manca dir, perquè ja ho hem ressenyat quan han aparegut els volums anteriors, que ens trobam davant una obra cabdal, fruit de la constància, la feina i la saviesa. No es podrà pagar mai el llegat que ens deixen tots aquells que hi han posat les mans, des dels promotors del projecte (Antoni M. Badia i Margarit i Germà Colón), fins als actuals directors Lúdia Pons i el nostre campaner més il·lustre, Joan Veny i Clar.

Des de la perifèria i més concretament des del poble de naixença de Veny (convé recordar que els nascuts a Campos som campaners) no ens és sobrer esmentar —per la pròpia estima al poble— la participació d'un altre conciutadà, ja que al present cinquè volum, a l'apartat *Il·lustracions* hi trobam una sèrie de set fotografies de Rafel Creus Mascaró, que ens mostren, d'una manera cronològica, el procés d'empeltar. A més hi podem veure tota casta d'eines, llocs i feines dels mots catalogats. Així veim retratats per la màquina fotogràfica de diversos autors: trinxets, podadores, portadores, premses d'oli, filoses, molins i moles, pastera i sedàs, per posar, només, uns pocs exemples.

Si acudim al *Diari de Balears* (25.05.2011-Cultura/p. 40), l'endemà de la presentació, amb l'epígraf *Cinc volums defensant la riquesa de la llengua* podem llegir-hi que Joan Veny reivindicà la unitat de la llengua catalana contra tots els que en tenen dubtes. «No tenen idea del que és la lingüística», assenyala contundent. «Les llengües són com una moneda de dues cares: una realitat parlada, que les persones aprenen dels pares i del carrer, i una altra que és l'estàndard, que serveix per facilitar la comunicació. Defensem la unitat de la llengua i no ens oposam a les varietats. Tanmateix, a l'hora d'escriure, cal apropar-se a un model comú, participatiu i flexible» concloué. I fent referència al volum cinquè en qüestió, que se centra en el lèxic de les indústries agrícoles i dels vegetals, recordà que «en aquells anys (1964 -1974, quan es feren les entrevistes) el vocabulari del camp tenia molta més riquesa». Veny ressaltà també el caràcter etnogràfic de l'obra.

Joan Veny, per tant, no té, únicament, la tasca d'anar enllestit, cada dos anys, un nou volum de l'*Atles*, que ja n'hi hauria prou per estar-ne ben contents i agraïts. A més, sabem que, a part de moltes altres qualitats, és un home feiner. Per això mateix, a l'abril d'enguany, apareixia el volum XXXIII d'aquesta revista, a cura d'Antoni M. Badia i Margarit i Joan Veny, on hi poguérem llegir el treball del filòleg campaner: *Sobre derivats populars catalans del gerundiu* (p. 293-302); i també dues recensions de llibres seus: la de Joan Miralles sobre *Estudis lingüístics valencians* (Joan Veny, 2009) i la de Pere Navarro que dissertava sobre *Scripta eivissenca* (Joan Veny / Àngels Massip, 2009).

Constatem, finalment, l'admiració i agraïment a tots aquells que, com Veny i Lúdia Pons, han contribuït a lliurar-nos —a hores d'ara— aquests cinc primers volums de l'*Atles Lingüístic del Domini Català*, que guardarem —amb els que aniran arribant— com el tresor més estimat dins el cofre dels mots i dels sons. Amb els seus significats, com a pont i eina per entendre'ns millor, i perquè, en definitiva: què seria de la vida sense la bellesa que les paraules dibuixen?

Joan POMAR MIR

VII Jornada REALITER sobre «Multilingüisme i pràctiques terminològiques» (Quebec juny 2011). — Els dies 31 de maig i 1 i 2 de juny de 2011 es va celebrar a la ciutat de Quebec la reunió de la xarxa panllatina de terminologia REALITER, organitzada conjuntament per l'Office québécois de la langue française i el Centre Interdisciplinaire de recherches sur les activités langagières (CIRAL) de la Universitat Laval. Amb aquesta trobada REALITER celebrava a Quebec el cinquantè aniversari de la creació de l'Office québécois de la langue française.

La trobada va incloure tres activitats: la VII Jornada científica REALITER dedicada al tema «Multilingüisme i pràctiques terminològiques», la I Jornada tecnològica, amb la presentació de quatre eines informàtiques per al treball terminològic, i la reunió plenària de la xarxa.

REALITER és una xarxa de cooperació en terminologia i neologia entre llengües romàniques que va néixer a París l'any 1994 sota els auspicis de la Délégation Générale à la Langue Française amb l'objectiu de promoure el treball terminològic cooperatiu entre totes les llengües romàniques i dotar-les així dels recursos necessaris per expressar els nous conceptes de la ciència, la tècnica i les activitats especialitzades en general.

La Jornada científica de REALITER es va organitzar a l'entorn de tres grans temes:

1) El paper de la terminologia en les polítiques lingüístiques i en la promoció de la diversitat lingüística.

2) Les necessitats del multilingüisme en els mètodes i pràctiques de la terminologia.

3) La gestió, la difusió i la implantació dels recursos terminològics multilingües.

Es van presentar divuit treballs en dues sessions paral·leles, nou en cada secció, agrupats en blocs de tres.

La terminologia catalana va tenir un paper molt destacat en aquesta Jornada. I també en la Jornada tecnològica que es va celebrar el dia 2 de juny.

Dins de la Jornada científica es va dedicar un bloc sencer a la terminologia catalana. En aquest bloc es van llegir tres treballs: «Aportacions de la terminologia catalana a la terminologia general: una valoració de conjunt», a càrrec de M. Teresa Cabré; «Noves pràctiques en la producció terminològica per a unes universitats multilingües», llegida per Sílvia Llobera (UPC) i Mercè Lorente (UPF) en representació dels serveis lingüístics i grups de recerca en terminologia de totes les universitats catalanes; i «La mise à jour du travail terminologique» llegida per M. Antònia Julià en representació del TERMCAT.

En la primera ponència es va fer una presentació panoràmica dels objectius de la terminologia catalana, de les institucions que la patrocinen, dels organismes que hi treballen i dels tre-